

Tayinat ve yem kanununa bazı maddeler tezyili hakkında 1/24 numaralı kanun lâyihası ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât müdürlüğü

Sayı 6/620

3 - II - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Tayinat ve yem kanununa zeylen M. Müdafaa vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 25-II-931 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifa ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

Tayinat ve yem kanununun 3 üncü maddesinde « peksimetten başka erzak verilmiyen ahvâli fevkalâdede peksimetin miktarı 1000 grama iblâğ olunacaktır » diye muharrer olan kayde istinaden demirbaş erzak olarak şimdiye kadar efrada bir günlük için bir kilo peksimet verilmektedir.

Sadece un ve irmikten imal edilen ve binnetice ekmeğ kurusundan maada bir vasfı olmıyan peksimet vücudun ihtiyacı olan muhtelif esasatı havî gıdayı tamamen temin edememekte ve hacim itibarile de çok yer tuttuğundan harekâta dahi nefer çantasını müşkülâtle taşımaktadır. Bu sebeple vücudun her daim ve bilhassa harekâta mühtağ olduğu albomin mâiyeti karbon ve şahim gibi gıdayı temin etmek ve hacim itibarile daha kolaylıkla taşınmak ve uzun zaman dayanmasını temin etmek maksadile Avrupa ordularının demirbaş erzakları tetkik edilerek ordumuz için de « 550 gram peksimet, 250 gram koyun veya sığır eti konservesi 100 gram kuru sebze unundan çorbalık sebze konservesi ve 100 gram şeker ve 3 gram çaydan » ibaret olan bu tertip tesbit edilmiştir.

Bu tertip 3009 kalori temin etmektedir ki bu da harbin en çetin zamanlarında ve geriden erzak gelmesine imkân bulunmıyan anlarda muvakkat bir zaman için neferin mühtağ olduğu gıdayı tamamen temin edebilmektedir. Memleketimizde mevcut konserve fabrikalarının mahdut ve ihtiyaca gayrikâfi bulunması mülâhaza edilerek demirbaş erzak için ihzar olunan kanunun ikinci maddesine « birinci maddede yazılı mevât bulunmazsa bunların yerine kıta hekiminin reyî alınmak ve efradın tağdiyesi göz önünde bulundurulmak suretile demirbaş erzak olmağa elverişli diğer münasip miktar mevaddı işe tedarik ve celbolunur » diye bir kayıt konmuştur. Bundan maksat mahallinde konserve tedarik veya celbedemiyen kıtaatın demirbaş olmağa elverişli diğer münasip miktar mevaddı işeye hiç bir müşkülâta maruz kalmadan tedarik veya celbedebilmesinden ibarettir. [Bundan başka kanunun üçüncü maddesine « peksimetin tertip ve usulü imali hakkında bir talimatname ihzarına Millî Müdafaa vekâleti mezundur » kaydı konmuştur. Bundan da maksat memleketimizin her tarafında istihsal edilen unların randumanları ve peksimet karıştırılacak olan irmik pirinç unu ve sair nazarı dikkate alınarak muhtelif tertipler tesbit edilmek suretile büyük bir müşkülâtın önünü almaktan ibarettir.]

Tayinat ve yem kanununun 1257 numaralı kanunla muadde 33 üncü maddesinde hayvanatın eins

ve gördükleri hizmete göre tayin edilmiş olan nizamî istihkaklarından yalnız « arpa veya yulaf » miktarları aynen bir günlük demirbaş yem olarak tesbit edilmiştir. Demirbaş erzak ve yem hakkında ihzar olunmuş işbu kanun lâyihasının bir an evvel tasdikına müsaadelerini rica ederim efendim.

Millî Müdafaa encümeni mahkemesi

T. B. M. M.

M. M. encümeni

Karar No: 5

Esas No: 1/24

8-VI-1931

Yüksek Reisliğe

Gegen devreden müdeyver ve Beşvekâletin 8 mart 1931 tarihli ve 6/620 numaralı tezkeresiyle encümenimize havale buyurulan (Eylül 1330 tarihli tayinat ve yem) kanununa müzeyyel kanun lâyihası M. M. vekâletinden gönderilen mahsus memurle birlikte müzakere edildi.

Keyfiyet: Ordumuzda bir demirbaş erzak istihkaki usulünü ihtiyaç ile mütenasip bir şekle koymaktır. Demirbaş erzak, harbin veya askerî hareketlerin sebep ve mecburiyetlerinden dolayı askeri başka suretle yedirmeye imkân kalmadığı zaman işe için sarfolunmak üzere daima askerin silâhı ve cephanesi gibi üzerinde taşınır.

Demirbaş erzakın şu mahiyetine göre başlıca iki şartı haiz olması lâzımdır. Birincisi kolaylıkla yani fazla ağırlık vermeden askerin üzerinde taşıyabilmesi, ikincisi de en güç bir zamanda çaresiz bir ihtiyaç karşısında askerin harp ve hareket kuvvetini devam ettirebilecek bir grıda olabilmesidir. Tayinat ve yem kanunu mucibince peksimetten başka erzak verilemeyen fevkalâde hallerde demirbaş erzak olarak nefere bir günlük bir kilo peksimetin verilmesi lâzımgeliyordu.

Sadece un, ve irmikten ibaret olan bu peksimet vücudun ihtiyacı olan gıdayı teminden uzak olmakla beraber haemi itibarile de çok yer tutarak neferin yükünü çoğaltmakta idi.

Bu mahzurları ve noksanı gidermek için tanzim edilmiş olan kanun lâyihasının heyeti umumiyesile maksadı temin edeceğine encümenimizce kanaat getirilmiştir.

Lâyhada hayvanların cinsi ve gördükleri hizmete göre tayin edilmiş olan nizamî istihkaklarından yalnız arpa veya yulaf miktarının aynen bir günlük yem olarak tespit edilmiş olması da muvafık görülmüştür.

Lâyihaın esbabı mucibesinde üçüncü maddeye ilâve edildiği zikrolunan (peksimetin tertip ve usulü imali hakkında bir talimatname) kaydinin zaten vekâletin salâhiyeti içinde olduğu düşünülerek sonradan çıkarıldığı anlaşılmıştır. Lâyihaın serlâvhasile maddelerinde maksat ve gayenin açık olarak yazılması ve bir iltibasa mahal bırakılmaması için bazı kelimelerin ilâvesi ve tayyi münasip görülerek kanun lâyihasının aşağıdaki şekilde kabulüne encümenimizce karar verildiği arz olunur.

M. M. En. Rs.	M. M.	Kâtip	Aza	Aza	Aza	Aza
Kütahya	Giresun	Muş	Diyarbakir	Tokat	Malatya	Elâziz
	İhsan		Kâzım	B. Lûtfi	M. Nedim	Ahmet Saffet
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	
Kars	Kırşehir	Gazi Antep	Tokat	Bilecik	Cebelibereket	
Muhittin	L. Müfit	Kılıç Ali	Hüsni	Salih	Naci	

Bütçe encümeni marzbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Karar No. 101

Esas No. 1/24

1 - V - 1932

Yüksek Reisliğe

Tayinat ve yem kanununa zeylen Millî Müdafaa vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 25 - II - 1931 tarihli içtimanda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının gönderildiğine dair olan Başvekâletin 3 mart 1931 tarih ve 6/620 numaralı tezkeresile Millî Müdafaa encümeninin bu lâyhaya dair olan tadilatı ve esbabı mucibesi encümenimize havale buyurulmuş olmakla Millî Müdafaa vekâleti levazım Reisi Bey hazır bulunduğu halde mütalea ve tetkik olundu.

Encümenimiz Hükümetin ve Millî Müdafaa encümeninin esbabı mucibelerinde serdolanun mütaleaları varit görerek lâyihanın heyeti umumiyesini Millî Müdafaa encümeninin tadilatı dairesinde kabul eylemiş ve ancak et konservesi ve komprime çorbalık sebze gibi mevaddı iptidaiyesi memleketimizin umumî istihsalâtı meyanında bulunan mamulâtın hariçten tedarik edilmesini millî iktisadiyatımızı korumak hususunda takip etmemiz lâzımgelen ve bu gün takip dahi etmekte bulunduğumuz esaslar ile kabili telif görmediğinden böyle bir ihtimali tamamen bertaraf etmek ve bu nevi sanayiın memleket dahilinde lâzım olan inkişafına zemin hazırlamak üzere lâyihanın birinci maddesine bu hususu teyiden bir fıkra ilâve eylemeği faydalı bulunmuştur. Bu ilâve ile birlikte lâyihaı Umumî heyetin tasvibine arz ederiz.

Reis	M. M.	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Gümüşane	Konya	Aksaray	Erzurum	İstanbul	Isparta	Çorum	Giresun
H. Fehmi	K. Zaim	A. Süreyya	Aziz	Sadettin	Mülserrem	Mustafa	Râhim
Aza	Aza	Aza	Aza	Aza			
Kayseri	Kırklareli	Konya	Sivas	Niğde			
A. Hilmi	M. Nahit	K. Hüsnü	Rasim	Faik			

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

14 Eylül 1930 tarihli tayinat ve yem kanununa müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — Bir günlük demirbaş erzak şunlardır:

	Gram	Kalori
Peksimet	550	1937
Koyun ve sığır eti konservesi	250	262
Çorbalık kuru sebze unu konservesi	100	400
Şeker	100	410
Çay	3	0
Yekûn	1003	3009

MADDE 2 — Birinci maddede yazılı mevât bulunmazsa bunların yerine kıta hekiminin reyi almak ve efradın tağdiyesi göz önünde bulundurulmak suretile demirbaş erzak almağa elverişli diğer münasip miktar iâşe mevaddı tedarik ve tevzi olunur.

MADDE 3 — Demirbaş erzakın muhafazası ve taşınması için lüzum görülen bilûmum ambalâjlık malzeme ile bunların tamiri masrafı tayinat maddesinden tediye olunur.

Hayvanatın bir günlük demirbaş istihkakı

MADDE 4 — Bir günlük demirbaş yem, tayinat ve yem kanununun muaddel 33 üncü maddesinde muharrer nizamî istihkaktan yalnız arpa veya yulaftan ibarettir.

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun hükmünü icraya Millî Müdafaa vekili memurdur.

25 - II - 1931

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	Yusuf Kemal	Zekâî	Ş. Kaya
Ha. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
Dr. T. Rüstü	M. Abdülhalik	Esat	Hilmi
İk. V.	S. İ. M. V.		
Mustafa Şeref	Dr. Refik		

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN TADİLİ

14 Eylül 1930 tarihli tayinat ve yem kanununa müzeyyel (demirbaş erzak ve yem) kanununu lâyihası

MADDE 1 — Bir günlük demirbaş erzak istihkakı şunlardır:

	Gram	Kalori
Peksimet	550	1937
Koyun veya sığır eti konservesi	250	262
Komprime çorbalık sebze	100	400
Şeker	100	410
Çay	3	0
Yekûn	1003	3009

MADDE 2 — Aynen

MADDE 3 — Aynen

MADDE 4 — Bir günlük demirbaş yem, tayinat ve yem kanununun 33 üncü maddesini tadil eden 27 Mayıs 1928 tarihli ve 1257 numaralı kanunun birinci maddesinde yazılı yem istihkakından yalnız arpa veya yulaftan ibaret.

MADDE 5 — Aynen

MADDE 6 — Aynen

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADILI

MADDE 1 — Bir günlük demirbaş erzak istihkakı şunlardır:

	Gram	Kalori
Peksimet	550	1937
Koyun veya sığır eti konservesi	250	262
Komprime çorbalık sebze	100	400
Şeker	100	410
Çay	3	0
	1003	3009

Ancak et konservelerile çorbalık sebze komprimelerinin dahili mamulâttan olması şarttır.